

Staatssecretaris

Sup in map tbr
gesprek Nina den
dijer 12/1

nota

Overleg BES(t) 4 kids : brief TK, tijdelijke
subsidieregeling

Akkoord SG/DG

Contactpersoon

Datum
3 februari 2020

Onze referentie

Bijlage(n)
concept- brief TK
Concept-tijdelijke
subsidieregeling
Kinderopvang Caribisch
Nederland
Nota met reactie

1. Status nota

Ter voorbereiding

2. Aanleiding

Op woensdag 5 februari 2020 staat met u een gesprek gepland om de stand van zaken te bespreken van het programma BES(t) 4 kids. Begin maart 2020 zult u, als u instemt, een tijdelijke subsidieregeling vaststellen en een voortgangsbrief aan de Tweede Kamer sturen. Ook wil gedeputeerde [redacted] bij haar bezoek op 12 februari met u over de kinderopvang spreken. We willen met u de achtergronden nader toelichten en van u horen of u nog aandachtspunten wilt meegeven.

3. Beslispunten/advies/beslistermijn

1. Stemt u in met de opzet van de voortgangsbrief? De brief zal aan de minister BVOM, minister BZK en staatssecretaris VWS worden voorgelegd en komt voor verzending nogmaals bij u langs.
2. Stemt u er mee in om naast de middelen van de regio-envelop (€8 mln) ook de gereserveerde middelen op de begroting van SZW (€4 mln) in de brief aan de TK bekend te maken?
3. Hebt u nog aandachtspunten bij de tijdelijke subsidieregeling?

4. Kernpunten*Conceptbrief Tweede Kamer*

- Tijdens de behandeling van de begroting van Koninkrijksrelaties heeft minister Knops namens u toegezegd om in het eerste kwartaal van 2020 de Tweede Kamer te informeren over de stand van zaken van het programma BES(t) 4 kids.
- De bijgevoegde conceptbrief is op 23 januari jl. besproken in de stuurgroep BES(t) kids bestaande uit vertegenwoordigers van het Rijk en de eilanden.
- Als het gaat om huisvesting is in de brief opgenomen dat met de tweede tranche van de Regio-envelop 8 miljoen euro beschikbaar komt voor het verbeteren van de huisvesting van de kinderopvang in Caribisch Nederland. Medio februari zal de minister van LNV de toewijzing van de projecten voor de tweede tranche voor akkoord voorleggen aan de MR. Binnen de begroting van SZW (onderdeel WR) is met het oog op de voorwaarde van medefinanciering

bij de regio-envelop vorig jaar 4 miljoen gereserveerd. In de brief is daarom opgenomen dat in totaal voor de huisvestingsopgave 12 miljoen euro beschikbaar komt. Met de Openbare Lichamen en OCW, BZK, VWS zullen in de stuurgroep BES(t) 4 kids nog nadere afspraken over de aanwending en sturing van deze middelen moeten worden gemaakt.

- Het streven is om de brief komende week voor akkoord voor te leggen aan de relevante bewindspersonen (OCW, BZK, VWS). De brief kan vervolgens begin maart 2020 tegelijkertijd met publicatie van de tijdelijke subsidieregeling (zie hierna) aangeboden worden aan de Tweede Kamer.

Datum
3 februari 2020

Onze referentie

Contouren van de structurele financiering

- In zomer en najaar 2019 hebben we aan u op verschillende momenten de uitgangspunten van de financiële regeling voorgelegd. Dat is de basis voor de brief aan de TK.
- Gelet op de specifieke situatie in Caribisch Nederland is ervoor gekozen om een voorziening voor alle kinderen te realiseren. Omdat de markt voor kinderopvang te klein is, wordt voor een van Europees Nederland afwijkende structuur gekozen. Er is sprake van directe financiering waarbij een standaardvergoeding aan de kinderopvangorganisaties wordt verstrekt. De ouderbijdrage wordt niet aan de kinderopvangorganisatie betaald, maar aan de overheid. U hebt dat eerder in de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties een 'basisvoorziening' genoemd.
- Met de eilanden is in het najaar 2019 overeenstemming bereikt over de hoogte van de ouderbijdrage ('gratis' kinderopvang). Er zal in de regeling een vaste ouderbijdrage van \$100 à 150 per maand (bij vijf dagen opvang) zijn. Ouders met een gezamenlijk inkomen onder een bepaalde inkomensgrens zullen gedeeltelijk worden gecompenseerd en betalen \$40 per maand bij de dagopvang.
- De Openbare Lichamen hebben aangegeven dat zij het belang van een goede opvang dusdanig belangrijk vinden dat zij kinderopvang gratis wilden aanbieden. Als compromis is voorgesteld om in het kader van het lokaal armoedebelief voor een specifieke groep ouders de kinderopvang geheel gratis te laten zijn en dit te financieren uit hun eigen middelen. U hebt met dit compromis ingestemd.

Tijdelijke subsidieregeling financiering kinderopvang Caribisch Nederland

- Om vooruitlopend op de structurele situatie al op korte termijn stappen te zetten, mede met het oog op het terugdringen van de kosten van het levensonderhoud als onderdeel van het beleid rond het ijkpunt sociaal minimum, hebben het Rijk en de openbare lichamen besloten om een tijdelijke subsidieregeling vorm te geven voor de periode 2020 - 2021. Hierover bent u eerder geïnformeerd, met een nota die was gericht aan de staatssecretaris (bijgevoegd; kenmerk 2019-0000181125).
- Het proces voor het verstrekken van subsidie en de voorwaarden om in aanmerking te komen voor subsidie zijn door het Rijk en de openbare lichamen geformuleerd en uitgewerkt in de tijdelijke subsidieregeling kinderopvang Caribisch Nederland. De laatste versie van de regeling is eveneens bijgevoegd.
- In de stuurgroep BES(t) 4 kids op 23 januari jl. hebben Saba en Sint Eustatius ingestemd met de regeling en de invoeringsdatum. De regeling zal op Sint Eustatius en Saba per 1 april 2020 ingevoerd worden. Met Bonaire zijn wij nog in gesprek over een aantal openstaande punten. Het streven is dat de regeling voor Bonaire op 1 juli 2020 wordt ingevoerd. Vanaf de genoemde data kunnen

kinderopvangorganisaties op de betreffende eilanden in aanmerking komen voor subsidie.

- De regeling wordt in nauwe samenwerking tussen de openbare lichamen en de directie Uitvoering van Beleid (UVB) van het Ministerie van SZW uitgevoerd. UVB heeft de regeling getoetst op uitvoerbaarheid en M&O risico's. De regeling is voor UVB uitvoerbaar en handhaafbaar. Met de pSG wordt, als eigenaar, momenteel overleg gevoerd over de uitvoering van de regeling door UVB.
- Naar aanleiding van een eerdere nota heeft DG Werk gevraagd of de regeling kwetsbaar is voor de uitvoering en misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O). Dat heeft tot een verduidelijking van de procedure bij de openbare lichamen geleid.
- U hebt in uw reactie op de eerdere nota de vraag voorgelegd "hoe we voorkomen dat dit (= de regeling; toevoeging auteur) een bureaucratisch monster ...". Uw reactie en die van DG Werk illustreren de spanning die er altijd is tussen een rechtmatige en doelmatige uitvoering van een regeling.
- Net als alle subsidieregelingen brengt ook deze regeling een aantal risico's met zich mee. In de vormgeving van de regeling is rekening gehouden met risico's en zijn waar nodig beheersmaatregelen ingesteld die passen bij de schaal waarop de regeling wordt uitgevoerd en de lokale context. Dat neemt niet weg dat er altijd risico's zullen blijven.
- Belangrijke voorwaarde voor het verkrijgen van een subsidie is dat een organisatie een exploitatievergunning heeft. Die krijgt een organisatie als aan de verordening wordt voldaan. In de verordening is al rekening gehouden met het feit dat organisaties tijd nodig hebben om aan alle criteria te voldoen ("grace period"). Randvoorwaarde daarbij is wel dat er geen concessies aan veiligheid en gezondheid worden gedaan. Dit wordt door de openbare lichamen onderschreven.
- Op Bonaire is er in dit verband de zorg dat een aantal organisaties zelfs niet aan de minimale veiligheidseisen voldoet en dus de deur moeten sluiten waardoor er voor ouders een acuut probleem ontstaat. Voor Bonaire is het niet duidelijk om hoeveel organisaties het gaat. Om die reden is Bonaire een actie gestart om de ernst van deze problematiek te inventariseren.

Bezoek gedeputeerde [REDACTED]

- Volgende week hebt u een overleg gedeputeerde [REDACTED] U ontvangt daarvoor binnenkort een voorbereidende nota van de directie [REDACTED] [REDACTED] heeft aangegeven over de kinderopvang op Bonaire en over het stoppen van het project Kansen voor alle kinderen te willen spreken. Op dit moment proberen we te achterhalen wat de precieze punten zijn die zij wil bespreken. Dit lichten we mondeling toe.

Datum
3 februari 2020

Onze referentie
[REDACTED]

Aan
Van

Staatsecretaris SZW

TER BESLISSING

Datum
25 oktober 2021

Opgesteld door

Uiterlijk bij
28 oktober 2021

Bijlage(n)
1

nota

Beslispunten wetsvoorstel KO CN t.b.v. CWIZO

Aanleiding

Onlangs hebt u uw akkoord gegeven op de nota over het agenderen van het wetsvoorstel Kinderopvang BES voor de CWIZO, eventueel onderraad en dan de ministerraad. Het wetsvoorstel staat geagendeerd voor de CWIZO van 8 november. In de betreffende nota hebben we aangegeven dat JenV een tweede toets op de wetgeving uitvoert. Uit deze toets komt een principieel punt naar voren (dat naar alle waarschijnlijkheid tijdens de bespreking van het wetsvoorstel in de CWIZO aan bod komt). Tijdens de CWIZO zal FIN ook een punt inbrengen over inkomenspolitiek. De punten worden hieronder toegelicht. We vragen uw akkoord daarop.

Geadviseerd besluit

Akkoord te gaan met:

- De redeneerlijn voor verplicht verrekenen van de ouderbijdrage met de kinderbijslag
- In te stemmen met de lijn dat als een ouder niet reageert, het kind op de opvang kan blijven en verplicht met de kinderbijslag zal worden verrekend.
- De redeneerlijn voor inkomenspolitiek

Kernpunten

Wetgevingstoets JenV: argumentatie verplicht verrekenen

JenV geeft aan dat in artikel 20 van de Wet kinderbijslagvoorziening BES expliciet wordt geregeld dat de kinderbijslag niet vatbaar is voor privaatrechtelijke aanspraken (zoals beslag). Dat artikel is opgenomen om te waarborgen dat de kinderbijslag BES daadwerkelijk kan worden gebruikt waarvoor het is bedoeld, namelijk voorzien in de onderhoudskosten van kinderen. JenV wil weten wat de rechtvaardiging is om vanwege een publiekrechtelijke vordering dwingend aanspraken te maken op de kinderbijslag door de ouderbijdrage te verrekenen met de kinderbijslag.

Verplichte verrekening

In het wetsvoorstel staat dat we verrekenen met de kinderbijslag als de ouder daarvoor expliciet toestemming geeft of als de ouder, na herhaalde verzoeken van de RCN-unit SZW, niet heeft betaald.

In het belang van het kind kiezen we voor het verrekenen van de ouderbijdrage met de kinderbijslag. Hieronder leggen we dit nader uit, en geven we aan waarom we verplichte verrekening voorstellen:

- Kinderopvang en de daarmee samenhangende kosten worden tot de onderhoudskosten van het kind gerekend. Verrekenen van de ouderbijdrage met de kinderbijslag ligt in het verlengde van het doel van de Wet kinderbijslagvoorziening BES. We waarborgen op deze manier dat de kinderbijslag echt wordt ingezet voor het kind. Ouders kunnen het geld nu niet voor iets anders zetten.
- Als er bij wanbetaling geen mogelijkheid tot verplichte verrekening is, worden incassobureaus ingeschakeld om de vordering te innen. Die bedragen lopen snel (heel) hoog op en staan niet in verhouding tot het bedrag dat de ouder dient te betalen (meestal tussen \$25 en \$40 per maand). Het is dus buitenproportioneel om incassobureaus in te schakelen. Bovendien stapelen daarmee de financiële problemen voor de ouders op, en dat wil je juist voorkomen omdat het kind daar uiteindelijk de dupe van wordt.
- Het ontlast ouders van een maandelijkse administratie en voorkomt dat een ouder in gebreke blijft. Bovendien is de 'betalingscultuur' op de eilanden anders dan in Europees Nederland.
- Uitvoeringstechnisch is een verrekening met de kinderbijslag eenvoudig te realiseren. Dat is voor invordering zeker niet het geval. Bovendien heeft verrekenen de sterke voorkeur van de uitvoerder (RCN-Unit SZW).

Datum
25 oktober 2021
Uiterlijk bij
28 oktober 2021
Bijlage(n)
1
Aan
Staatsecretaris SZW
Van

Geen contact = geen kinderopvangplek of in het belang van het kind handelen?
Bij de nadere uitwerking van het verplicht verrekenen is naar voren gekomen dat het wetsvoorstel niet duidelijk is ten aanzien van de consequentie van het niet reageren van de ouder. Hiervoor leggen we een keuze aan u voor.

1. Het kind moet de kinderopvang verlaten

Kinderopvang is geen verplichting. De ouder is verantwoordelijk voor het kind en mag besluiten om het kind niet naar de kinderopvang te laten gaan. Als een ouder na herhaald aandringen door de uitvoeringsorganisatie en kinderopvangorganisatie zelf geen reactie geeft, dan is de consequentie dat het kind van de opvang zal moeten. Er vindt geen afweging plaats of deelname in het belang van het kind is.

2. Het kind blijft deelnemen aan de kinderopvang

Het belang van het kind staat in het wetsvoorstel voorop. In zekere zin wordt het kind 'gestraft' als een ouder niet reageert. Het is het kind niet aan te rekenen als de ouder die verantwoordelijkheid niet nakomt. Daarbij speelt mee dat voor sommige kinderen de opvang een betere plek dan thuis (kunnen zich goed ontwikkelen, krijgen gezond eten, wordt goed voor hen gezorgd).

Het gaat hier om een politieke keuze die we aan u voorleggen. Budgettaire gevolgen zijn beperkt. Gelet op het belang dat aan de ontwikkeling van het kind wordt gehecht, adviseren we u te kiezen voor het laten blijven deelnemen aan de opvang in combinatie met verplichte verrekening.

Inkomenspolitiek (FIN)

In het wetsvoorstel staat dat het Openbaar Lichaam de mogelijkheid krijgt om in het kader van het eilandelijke armoedebeleid in individuele situaties de ouderbijdrage volledig te compenseren voor ouders die de ouderbijdrage niet

kunnen betalen. Voor deze ouders is kinderopvang gratis. FIN heeft laten weten dat dit een vorm is van lokale inkomenspolitiek, en dat dat op grond van FinBES niet is toegestaan. Het gaat hier echter niet zoals in FinBes is bedoeld om een generieke maatregel, maar om afweging per casus. Het gaat hier nadrukkelijk om een individuele beoordeling (per casus) waarbij niet alleen de inkomenspositie van ouders een rol speelt, maar er sprake moet zijn van multiproblematiek en/of problematische schulden. Er is geen sprake van een generieke maatregel. Bij een generieke maatregel zou er inderdaad sprake zou zijn van lokaal inkomensbeleid.

Datum
25 oktober 2021

Uiterlijk bij
28 oktober 2021

Bijlage(n)
1

Aan
Staatsecretaris SZW

Van

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
-------------------	-------------	-------------------

1	nota akkoord agendering CWIZO	
---	----------------------------------	--

In bijlage 1 zijn de kenmerkende elementen van het wetsvoorstel beschreven en afgezet tegen het stelsel in Europees Nederland.

- In algemene zin kan op basis van de consultatie worden gesteld dat er draagvlak is voor het wetsvoorstel. De feedback uit de consultatiefase heeft niet tot fundamentele wijzigingen geleid; het betrof vooral punten die om opheldering en aanscherping vroegen in de memorie van toelichting, of punten die meegenomen dienen te worden in lagere regelgeving (met name de AMvB). In bijlage 2 worden de belangrijkste feedbackpunten uit de consultatie en wetgevingstoets beschreven.
- Het wetsvoorstel is afgestemd met de directies [REDACTED]. Daarnaast heeft IRF gereageerd op het wetsvoorstel. N.a.v. opmerkingen van de IRF vinden nog een aantal (technische) wijzigingen plaats (vooral in de financiële paragraaf).

Datum
28 september 2021

Uiterlijk bij
27 september 2021

Bijlage(n)
1

Aan
Minister

Van
[REDACTED]

Uitvoeringstoets RCN-unit SZW

- Naar aanleiding van de uitvoeringstoets van de RCN-unit SZW is een aantal wijzigingen aangebracht in het oorspronkelijke wetsvoorstel.
- Het gaat om wijzigingen om de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van het wetsvoorstel te verbeteren. Zo zal – op verzoek van de RCN-unit SZW – de ouderbijdrage worden verrekend met de kinderbijslag als de ouder daarmee instemt, en is de ouderbijdrage gemaximeerd op de kinderbijslag.
- Daarnaast is met RCN-unit SZW afgesproken om een vereenvoudigde inkomenstoets uit te voeren waarbij de bewijslast bij de ouders ligt. Verder zal afstemming plaatsvinden met de RCN-unit SZW over precieze inwerkingtreding van de wet zodat er voldoende tijd is voor een goede voorbereiding.
- Een aantal keuzes hierover is destijds aan de minister voorgelegd. In de reactie op de uitvoeringstoets in de memorie van toelichting komen deze aspecten aan de orde.
- Met genoemde aanpassingen zijn de door RCN-unit SZW gesignaleerde risico's beheersbaar en is het wetsvoorstel voor de RCN-unit SZW uitvoerbaar.

Vervolgproces

- Naar aanleiding van de opmerkingen van JenV is het wetsvoorstel aangepast om de wetgevingstoets af te ronden. Die afronding vindt momenteel plaats. De verwachting is dat de reactie in de week van 27 september 2021 beschikbaar komt. Op basis van die reactie zal worden bepaald of aanbieden voor de CWIZO van 11 oktober 2021 realistisch is. Mocht de reactie van JenV aanleiding geven tot inhoudelijke wijzigingen, dan zullen we die aan u voorleggen.
- Indien u akkoord gaat met het agenderen van het wetsvoorstel voor de CWIZO en de MR, zal het wetsvoorstel op de agenda worden gezet van de CWIZO op 11 oktober (deadline aanleveren stukken op 1 oktober). Het wetsvoorstel zal dan op 29 oktober voorliggen bij de MR. In de CWIZO zal FIN mogelijk de vraag opwerpen of het opportuun is dat dit demissionaire kabinet dit wetsvoorstel nog indient of dat het beter aan een volgend kabinet kan worden gelaten. Door het wetsvoorstel nu in te dienen kan de Raad van State de komende maanden het wetsvoorstel beoordelen. Het wetsvoorstel en Nader Rapport zullen na ommekomst van het advies van de Raad van State opnieuw aan de MR worden voorgelegd. Door het nu in te dienen wordt verdere vertraging voorkomen, en kan structurele financiering worden

Nota bevat informatie die niet openbaar gemaakt kan worden:

☒ NEE ☐ JA, ONDER BETREFFEND KOPJE ☐ JA, VERSPREID OVER NOTA (MARKEER) ☐ JA, GEHEEL

Aan
Van

Stas SZW

TER BESLISSING

Datum
28 september 2021

Opgesteld door

Uiterlijk bij
27 september 2021

Bijlage(n)
1

nota

Aanbieden Wetsvoorstel kinderopvang BES CWIZO/MR

Aanleiding

- In 2019 is het Rijk¹ samen met de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba het programma BES(t) 4 kids gestart. Het programma heeft als doel om de kwaliteit van de kinderopvang in Caribisch Nederland structureel te verbeteren en de kinderopvang voor alle gezinnen financieel toegankelijk te maken.
- De Tweede Kamer is hierover al eerder geïnformeerd² en er is aangegeven dat het streven was om in 2020 een wetsvoorstel aan de Tweede Kamer aan te bieden. Door de coronacrisis heeft dit vertraging opgelopen.
- Begin 2021 is de consultatiefase van het wetsvoorstel afgerond en in maart 2021 heeft JenV de wetgevingstoets uitgevoerd. De opbrengsten van de consultatie en de feedback uit de wetgevingstoets zijn verwerkt in bijgevoegde versie van het wetsvoorstel. JenV voert op dit moment een tweede toets uit.
- In deze nota vragen we of u akkoord bent met het wetsvoorstel en of we het wetsvoorstel kunnen agenderen voor de CWIZO, evt. onderraad en de Ministerraad (MR).

Geadviseerd besluit

1. Bent u akkoord met het wetsvoorstel kinderopvang BES en met het agenderen van het wetsvoorstel voor CWIZO, evt. onderraad en MR?

Kernpunten

- Het wetsvoorstel is het fundament voor de verbetering van het stelsel van kinderopvang in Caribisch Nederland. Het bestaat uit drie hoofdonderdelen: een kwaliteitskader, een toezichts- en handhavingssysteem en een financieringssysteem. De keuzes in de vormgeving zijn eerder aan uw voorganger voorgelegd en de Tweede Kamer is hierover geïnformeerd.³

¹ OCW, SZW, VWS, BZK.

² Op 27 juni 2019 heeft staatssecretaris SZW destijds Tamara van Ark (SZW) mede namens minister BVOM en staatssecretaris VWS een brief gestuurd naar de Tweede Kamer over het doel en de aanpak van het programma BES(t) 4 kids. Op 3 april 2020 volgde een voortgangsrapportage, waarin naast de voortgang ook de hoofdlijnen van het wetsvoorstel aan de Kamer zijn gepresenteerd.

³ Kamerstukken II 2018/19, 31 322, nr. 397, Kamerstukken II 2019/20, 31 322, nr. 411.

- geregeld. Bovendien zijn in het wetsvoorstel nieuwe elementen opgenomen (zoals directe financiering) waar wij in Europees Nederland van kunnen leren als het Kabinet besluit om het kinderopvangstelsel (drastisch) te wijzigen.
- Na instemmen van de MR zal het wetsvoorstel aan de Raad van State worden voorgelegd voor advies. Verwachting is dat het advies in het eerste kwartaal van 2022 zal worden ontvangen.
 - Het wetsvoorstel zal – als het advies van de Raad van State daartoe aanleiding geeft – opnieuw worden voorgelegd aan de MR.
 - De wet treedt per koninklijk besluit in werking. De beoogde invoeringsdatum is 1 januari 2023, maar dit staat wel onder druk als gevolg van de reactietermijn van de Raad van State, de duur van de parlementaire behandeling en het Regeerakkoord waar mogelijk maatregelen genoemd staan over kinderopvang. Deze maatregelen kunnen gevolgen hebben voor onderhavig wetsvoorstel.
 - Fase 2 van het onderzoek naar de kostprijs van de kinderopvang in Caribisch Nederland zal in het najaar worden vastgesteld. Het eindrapport zal medio 2022 beschikbaar komen. Dit onderzoek dient als input voor het bepalen van de hoogte van de kinderopvangvergoeding. Op basis van het conceptrapport van het kostprijsonderzoek dat we onlangs hebben ontvangen, verwachten we geen inhoudelijke wijzigingen aan het wetsvoorstel.
 - Daarnaast gaan we ervan uit dat eventuele aanpassingen in de hoogte van de kinderopvangvergoeding binnen de budgettaire kaders blijven.
 - Mocht het kostprijsonderzoek toch aanleiding geven voor heroverweging of aanbieden voor de CWIZO van 11 oktober 2021 realistisch is, dan leggen we dit apart aan u voor. Het is mogelijk dat het eindrapport en de reacties van de openbare lichamen tot een aanpassing van de financieringssystematiek leiden. Dit zal na de reactie van de Raad van State worden aangepast en in het nader rapport worden toegelicht.

Datum
28 september 2021

Uiterlijk bij
27 september 2021

Bijlage(n)
1

Aan
Minister

Van

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Overzicht van de verschillen tussen het Wetsvoorstel KO BES en de situatie in Europees Nederland	Samenvattend overzicht van de kenmerken van het stelsel in CN in vergelijking met het stelsel in Europees Nederland
2	Overzicht Opbrengsten consultatie en Feedback wetgevingstoets	Samenvattend overzicht

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

stas heeft getekend

Aan
Van

Staatssecretaris
Minister SZW

nota

Aanbieding wetvoorstel kinderopvang BES aan RvS -
verzoek ondertekening

BRIEF ONDERTEKENEN

Datum
16 november 2021

Onze referentie

Opgesteld door

Uiterlijk bij
18 november 2021

Bijlage(n)
3

Aanleiding

Vrijdag (19 november) ligt het wetsvoorstel kinderopvang BES in de MR. Na instemming van de MR wordt het wetsvoorstel ter advisering voorgelegd aan de Raad van State. Bijgevoegd vindt u het wetsvoorstel en de voordracht.

Geadviseerd besluit

We vragen u na instemming door de MR de voordracht (de brief aan de koning) en de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel te ondertekenen zodat het wetsvoorstel naar de Raad van State kan worden verstuurd.

Toelichting

- Het doel van het wetsvoorstel is het verbeteren van de kwaliteit en het verhogen van de financiële toegankelijkheid van de kinderopvang in Caribisch Nederland.
- Een stelsel van veilige, kwalitatief goede en betaalbare kinderopvang moet bijdragen aan de optimale doorlopende ontwikkeling en het reduceren van achterstanden ten behoeve van een perspectiefrijke toekomst voor kinderen. Daarnaast draagt het bij aan de lastenverlichting en ontzorging van ouders, zodat zij kunnen werken en zelf een inkomen kunnen genereren.
- Het wetsvoorstel bestaat uit kwaliteitseisen, een toezicht- en handhavingssysteem, en een financieringsstructuur.
- Daarnaast bevat het wetsvoorstel ook enkele wijzigingen in de Wet primair onderwijs BES, ten behoeve van een goede samenwerking en aansluiting tussen de kinderopvang en het primair onderwijs in Caribisch Nederland. Verder wordt in het wetsvoorstel een heldere verantwoordelijkheidsverdeling tussen het Rijk en de openbare lichamen voorgesteld.
- De voordracht gebeurt mede namens de Minister van BVOM. De stukken worden parallel voor akkoord aan hem voorgelegd.

Bijlagen

Volgnummer Naam

Informatie

1 Artikelen wetsvoorstel KO BES

- 2 Memorie van Toelichting en
 artikelsgewijze toelichting
- 3 Aanbiedingsbrief aan Koning
 t.b.v. advisering Raad van State
- 4 Uitvoeringstoets RCN-Unit SZW
- 5 Uitvoeringstoets IvhO
- 6 Uitvoeringstoets
 Persoonsgegevens NL
- 7 Uitvoeringstoets commissie
 bescherming persoonsgegevens
 CN

Datum
16 november 2021

Onze referentie

Uiterlijk bij
18 november 2021

Bijlage(n)
3

Aan
Minister SZW

Van
■

Besproken

Min app

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

gereguleerd
11-4

Aan

Minister van SZW en Minister voor APP

nota

Wetsvoorstel KO BES - Gratis kinderopvang

TER BESLISSING

Datum
6 april 2022

Onze referentie

Uiterlijk bij
24 maart 2022

Bijlage(n)
2

Aanleiding

In het coalitieakkoord is opgenomen dat het kabinet op basis van de praktijkervaringen en gedragseffecten beziet of het vergoedingspercentage voor kinderopvang in Europees Nederland tot de maximum uurprijs naar 100% kan ('volledig' gratis kinderopvang voor werkende ouders). De Minister voor APP heeft eerder akkoord gegeven om samen met de openbare lichamen in Caribisch Nederland een verkenning naar de effecten van gratis kinderopvang in Caribisch Nederland uit te voeren. De verkenning is bijgevoegd (bijlage 1).

In deze nota geven we aan wat het gevolg van deze ambitie, zoals opgenomen in het coalitieakkoord, is voor Caribisch Nederland, in het bijzonder voor het Wetsvoorstel kinderopvang BES (WKO BES).

De Minister voor APP wordt gevraagd een besluit te nemen over al dan niet gratis kinderopvang in Caribisch Nederland. De Minister van SZW wordt gevraagd vanuit haar verantwoordelijkheid voor de kinderopvang in Europees Nederland in te stemmen indien wordt gekozen voor gratis kinderopvang in Caribisch Nederland.

Geadviseerd besluit

- De Minister voor APP wordt geadviseerd om in lijn met het advies van de stuurgroep BES(t) 4 kids akkoord te gaan met het voorstel om:
 - o Gratis kinderopvang aan te bieden in Caribisch Nederland. Als u akkoord gaat, zal het conceptwetsvoorstel WKO BES daarop worden aangepast en aan u worden voorgelegd alvorens het via de voorportalen aan de MR wordt voorgelegd ten behoeve van indiening TK.
 - o De financiering van gratis kinderopvang deels door de eilanden te laten dragen (€ 65.000 in totaal) en deels door het Rijk. Voor dit laatste deel (structureel € 80.000) wordt een bestedingsplan ingediend bij FIN om de kosten ten laste van het CN-deel van de armoede- en schuldenenvelop te brengen.
 - o Geen bewindslidenoverleg in te plannen als de staatssecretarissen van VWS en BZK en de Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs akkoord zijn met de gratis kinderopvang en de betrokkenheid van het programma BES(t) 4 Kids bij wijze van pilot in de aanpak van de Rijkse Schooldag. Aan de betrokken staatssecretarissen en minister wordt dit voorgenomen besluit parallel voorgelegd.

- o Binnen het programma BES(t)4 kids een pilot te starten op alle drie de BES-eilanden naar gratis kinderopvang onder driejarigen mits het kabinet besluit tot gratis kinderopvang in Caribisch Nederland.
- De Minister van SZW wordt gevraagd om in te stemmen met gratis kinderopvang in Caribisch Nederland.
- FIN komt ambtelijk tot een negatief advies voor gratis opvang. Het betreft vooral een principeel punt: gratis opvang gaat verder dan het CA in Europees Nederland en vergt daarom een politieke afweging. Een voorstel voor gratis opvang op CN zal daarom in de ambtelijke voorportalen en MR op politiek niveau moeten worden beslecht.

Datum
6 april 2022

Onze referentie

Kernpunten

Verkenning naar gratis kinderopvang

- De afgelopen tijd heeft SZW binnen het programma BES(t) 4 kids een verkenning uitgevoerd naar gratis opvang. Dit heeft geresulteerd in een advies aan de stuurgroep BES(t) 4kids waarin bestuurders van de eilanden en ambtelijke vertegenwoordigers van SZW, OCW, VWS en BZK zitting hebben. In de verkenning wordt stil gestaan bij de voor- en nadelen van gratis kinderopvang en de financiële gevolgen daarvan.
- Op basis van deze verkenning kan worden geconcludeerd dat de voordelen van gratis kinderopvang opwegen tegen de nadelen. De opbrengsten van de ouderbijdragen dalen weliswaar, maar de uitvoeringskosten voor het innen van de ouderbijdragen zijn relatief hoog met als gevolg dat de extra kosten van gratis kinderopvang relatief laag zijn. Zie verderop in deze nota een korte toelichting. In de bijlage treft u ter informatie de verkenning en het advies aan.
- Aanleiding voor de verkenning is dat in het coalitieakkoord is opgenomen dat in Europees Nederland de vergoeding van de kinderopvang wordt verhoogd tot 95% voor werkende ouders. In de uitwerkingsbrief heeft SZW het voorstel gedaan om dit door te vertalen naar Caribisch Nederland.
- In het coalitieakkoord is aangegeven dat op termijn in Europees Nederland mogelijk 100% tot aan de maximum uurprijs door het Rijk zal worden betaald. Een voorstel om in Caribisch Nederland gratis kinderopvang in te voeren, kan dus ook invloed hebben op het debat in Europees Nederland.. Daarom wordt dit voorstel ook voor instemming aan de Minister van SZW voorgelegd.

Wetsvoorstel KO BES

- Het wetsvoorstel heeft als doel het verbeteren van de kwaliteit en het verhogen van de financiële toegankelijkheid van de kinderopvang in Caribisch Nederland. Het wetsvoorstel regelt de inrichting van de kinderopvang in Caribisch Nederland, stelt kwaliteitseisen, regelt het toezicht en de financiering (directe financiering).
- Onlangs heeft de Raad van State zijn advies op het wetsvoorstel afgerond. De Raad van State heeft een aantal opmerkingen bij het wetsvoorstel en adviseert daarmee rekening te houden voordat het voorstel wordt ingediend (dictum B).
- De opmerkingen richten zich met name op de realiseerbaarheid en uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel. Verder maakt de Raad van State opmerkingen over nut en noodzaak van gastouderopvang, de

gegevensbescherming bij het verwerken dan wel het verstrekken van informatie en de noodzaak voor een experimenteerregeling.

Datum
6 april 2022

- Het wetsvoorstel wordt aangepast naar aanleiding van deze opmerkingen. U ontvangt naar verwachting op korte termijn het concept nader rapport en het wetsvoorstel.
- Het streven is dat het wetsvoorstel vanaf juli 2023 gefaseerd in werking treedt (uiteraard afhankelijk van behandeling in het parlement).
- De reden voor gefaseerde invoering is dat onderdelen die toezien op financiering nog nadere uitwerking vragen ten aanzien van de wijze waarop de bekostiging wordt ingericht. Het onderzoek dat SEO uitvoert naar de kostprijs van kinderopvang vormt de basis van het financieringsdeel. Dit onderzoek is nog niet gereed. De verwachting is dat het onderzoek begin 2023 wordt afgerond.

Onze referentie

Ouderbijdrage huidige wetsvoorstel KO BES

- Bij de start van het programma BES(t) 4 kids hebben de openbare lichamen aangegeven dat zij de ambitie hebben om kinderopvang als een basisvoorziening te zien waarbij de kinderopvang voor ouders gratis is.
- In het wetsvoorstel is door het vorige kabinet als principeel uitgangspunt opgenomen dat kinderopvang niet gratis is. De openbare lichamen hebben hiermee ingestemd, maar altijd aangegeven dat zij zullen blijven streven naar gratis opvang.
- Dat betekent dat in het oorspronkelijke wetsvoorstel alle ouders in het stelsel in beginsel een ouderbijdrage betalen voor de kinderopvang.¹
- Om een van de doelstellingen van het wetsvoorstel (financiële toegankelijkheid van de kinderopvang) te realiseren, zijn in het wetsvoorstel twee tarieven opgenomen voor de ouderbijdragen. Er is dus sprake van een inkomensafhankelijke ouderbijdrage:
 - o Ouders met een laag inkomen krijgen gedeeltelijke compensatie (en betalen een lage ouderbijdrage).
 - o Ouders met een inkomen boven een bepaalde inkomensgrens betalen een normale ouderbijdrage.
- In het wetsvoorstel is opgenomen dat het bedrag voor de eigen bijdrage is gemaximeerd tot de hoogte van de kinderbijslag per maand.

Voor- en nadelen gratis kinderopvang

- Gratis kinderopvang betekent het geheel gratis aanbieden van kinderopvang in Caribisch Nederland, ongeacht de duur van de opvang (maximaal 5 dagen) of soort opvang (gastouderopvang of kinderopvang).² De ouderbijdrage komt daarmee volledig te vervallen.
- Gratis kinderopvang kent een aantal voordelen:
 - o Het neemt (financiële) drempels weg voor deelname aan de kinderopvang.
 - o Het draagt daarmee bij aan de ontwikkeling van alle kinderen in Caribisch Nederland.

¹ Het openbaar lichaam kan de ouderbijdrage voor ouders die de eigen bijdrage niet kunnen betalen in de huidige versie van het wetsvoorstel volledig vergoeden. Daarmee zou kinderopvang voor deze ouders wel gratis zijn.

² Incidentele en flexibele opvang in avond- en weekenduren komen niet in aanmerking voor structurele financiering en zijn dan ook niet gratis.

- o Het verlaagt de kosten van levensonderhoud van ouders die hun kinderen naar de opvang laten gaan en draagt bij aan het realiseren van het ijkpunt sociaal minimum, een ambitie die voortvloeit uit het coalitieakkoord.
- o Het maakt de regelgeving en uitvoering eenvoudiger (geen directe relatie tussen de uitvoerder (RCN-Unit SZW) en de ouder, een vereenvoudigde ict-applicatie en geen Invorderingsactiviteiten bij geen betaling van de ouderbijdrage) waardoor de uitvoeringskosten lager worden.
- o We komen tegemoet aan een langgekoesterde wens van de eilanden, in het bijzonder Bonaire.
- Naast positieve effecten heeft gratis kinderopvang ook een aantal nadelen:
 - o Hogere kosten voor het Rijk. Het Rijk compenseert in beginsel de kosten voor gratis kinderopvang (zie hieronder).
 - o Toename van de vraag naar kinderopvang met als gevolg een nog grotere druk op de kinderopvangsector en dat in combinatie met de ambities uit het wetsvoorstel om de kwaliteit te verhogen. Op Bonaire zijn er wachtlijsten, deze zullen naar alle waarschijnlijkheid (iets) langer worden. De Raad van State stelt in zijn advies op het wetsvoorstel ook kritische vragen over de uitvoerbaarheid en realiseerbaarheid van de ambities.
 - o Mogelijk vrijblijvend gebruik van kinderopvang bij het verdwijnen van een financiële bijdrage. Ouder kan besluiten om minder opvang te gebruiken dan waarvoor ingetekend waardoor er wachtlijsten kunnen ontstaan. Daarnaast kan deze vrijblijvendheid leiden tot oneigenlijk gebruik.
- Het voorstel vergt relatief beperkte wijzigingen van het wetsvoorstel, die in de fase van het nader rapport kunnen worden meegenomen. Dat betekent dat dit niet tot vertraging van het wetsvoorstel zal leiden.
- Om oneigenlijk gebruik tegen te gaan introduceren we een beheersmaatregel. Daarbij denken we aan goed ingericht toezicht en het aanscherpen van de regels, zoals mogelijk het uitbreiden van toezicht op aanwezigheid van kinderen op de kinderopvang.
- De stuurgroep BES(t) 4 kids heeft op basis van de uitgevoerde verkenning geadviseerd om in Caribisch Nederland gratis kinderopvang mogelijk te maken. Wij adviseren u op grond van bovenstaande overwegingen en de nadrukkelijke wens van de openbare lichamen om over te gaan tot een basisvoorziening kinderopvang op de eilanden.
- FIN deelt dit advies niet en weegt het voorstel anders. FIN komt ambtelijk tot een negatief advies voor gratis opvang. Het betreft vooral een principiële punt: gratis opvang gaat verder dan het CA in Europees Nederland en vergt daarom een politieke afweging.
- Een voorstel voor gratis opvang op CN zal in de ambtelijke voorportalen of MR op politiek niveau moeten worden beslecht. Naar aanleiding daarvan stellen we voor om het wetsvoorstel en het nader rapport nogmaals te agenderen in de MR.

Datum
6 april 2022

Onze referentie

Voorstel 1: op basis van bovenstaande stellen we voor om het wetsvoorstel aan te passen en gratis kinderopvang aan te bieden zodra de wet in werking treedt en daarbij eventuele beheersmaatregelen te treffen om mogelijk negatieve effecten te beperken.

Financiën

Gratis kinderopvang betekent derving van opbrengst van ouderbijdragen. De verwachting is dat het gebruik van kinderopvang wellicht iets toeneemt (omdat het gratis is). Tegelijkertijd levert gratis kinderopvang ook een besparing op; de uitvoeringskosten zullen lager zijn (-€435.000).

Hieronder treft u het geschatte (structurele) budgettaire effect van gratis kinderopvang.

Datum
6 april 2022

Onze referentie

Kostenposten	Geschat budgettaire effect
Derving ouderbijdrage bij gratis opvang	1.385
Reeds opgevangen als doorvertaling coalitieakkoord:	- 805
Inkomensafhankelijkheid en 95% vergoeding	
Besparing uitvoeringskosten Rijk	- 435
Meerkosten gratis opvang	145

Netto gaat het structureel om jaarlijks een bedrag van circa € 145.000 om gratis kinderopvang te kunnen aanbieden. Hiervoor is dekking nodig. Op ons verzoek hebben de Openbare Lichamen aangegeven een bijdrage te willen leveren. Het gaat dan om een geraamde besparing van de kindplaatssubsidies die als het wetsvoorstel KO BES van kracht is, de eilanden niet meer hoeven te doen in het geval de kinderopvang gratis is (geraamde bijdrage \$65.000). Het resterende deel (€ 80.000) wordt in het bestedingsplan van de envelop armoede en schulden opgenomen ten laste van het voor CN gereserveerde budget.

Voorstel 2: we stellen voor om de kosten voor gratis kinderopvang (€ 145.000) voor een deel te dekken uit een bijdrage van de eilanden (€65.000) en het resterende deel uit het CN-deel van het bestedingsplan envelop Armoede en schulden (80.000).

Rijke schooldag

In het wetsvoorstel KO BES is opgenomen dat de buitenschoolse opvang middelen krijgt om een gevarieerd programma voor de kinderen te organiseren. Dat is in lijn met het wetsvoorstel om een doorlopende brede ontwikkeling van kinderen te stimuleren (incl. hun talenten) en de brede schooldag (zoals in het coalitieakkoord opgenomen). Het voorstel vanuit SZW is om het programma BES(t) 4 kids als pilot in de aanpak van de Rijke Schooldag op te nemen. Minister voor PVO is eerstverantwoordelijke. Voor de Rijke Schooldag zijn middelen gereserveerd in het coalitieakkoord.

Voorstel 3: akkoord te gaan om richting OCW het voorstel te doen om het programma BES(t) 4 Kids als pilot op te nemen in de aanpak van de Rijke Schooldag. We zullen dit op ambtelijk niveau inbrengen.

Bewindsliedenoverleg

Bij de voorbereiding van de kennissessie Caribisch Nederland hebben we de suggestie gedaan om een bewindsliedenoverleg (BWO) te organiseren om de mogelijk laatste knelpunten uit het wetsvoorstel KO BES te bespreken voordat het aan de Tweede Kamer zal worden aangeboden. Inmiddels hebben we het advies van de Raad van State en geeft het advies geen aanleiding om daarover het

gesprek te voeren. Wel zijn er twee andere punten waar de betrokkenheid/instemming van de betrokken bewindslieden gewenst is:

- Gratis kinderopvang
- Deelname van het programma BES(t) 4 kids als invulling van de Rijke schooldag op Caribisch Nederland. Dit laatste is de primaire verantwoordelijkheid van de minister voor PVO.

Verwachting is dat BZK en VWS zullen meegaan met de lijn die SZW en OCW inzet ten aanzien van gratis kinderopvang en de rijke schooldag. Voor FIN geldt dit niet omdat FIN van mening is dat gratis kinderopvang een kabinetsbesluit vergt.

Datum
6 april 2022

Onze referentie

Voorstel 4: geen apart bewindsliedenoverleg in te plannen met de betrokken bewindslieden, maar hen per nota hierover te informeren en het wetsvoorstel (via de voorportalen) aan de MR aanbieden.

Pilot gratis kinderopvang driejarigen

- Vooruitlopend op mogelijke invoering van gratis kinderopvang heeft Bonaire een voorstel ingediend voor een pilot gratis kinderopvang voor driejarigen. De andere twee eilanden hebben zich daar bij aangesloten. De pilot maakt onderdeel uit van het programma BES(t) 4 Kids en zal worden vormgegeven door middel van een wijziging van de Tijdelijke subsidieregeling financiering kinderopvang Caribisch Nederland.
- Doelstellingen van de pilot is ervaring opdoen met het aanbieden van gratis kinderopvang op de eilanden. De pilot moet inzicht geven in wat de effecten van gratis kinderopvang zijn.
- Doelstellingen van gratis kinderopvang voor driejarigen zijn:
 - o Gelijke kansen voor de ontwikkeling van kinderen in de doorlopende ontwikkel- en leerlijn van kinderopvang naar basisonderwijs. Uit onderzoek blijkt juist de ontwikkelfase van driejarigen van belang is, met name als het gaat om de ontwikkeling van de woordenschat van deze kinderen waarbij duidelijke sociaal-economische verschillen zichtbaar zijn.
 - o Het bevorderen van arbeidsparticipatie van met name vrouwen.
- Voor deze pilot is dekking binnen het programma BES(t) 4 Kids.
- Het voorstel is om in september 2022 te starten met de pilot.
- De pilot zal alleen plaatsvinden indien door het Kabinet is besloten tot het opnemen van gratis kinderopvang in het Wetsvoorstel KO BES.
- De pilot eindigt in elk geval op het moment dat de financiering via de WKO BES gaat verlopen.

Voorstel 5: vooruitlopend op de toekomstige inrichting van de kinderopvang in Caribisch Nederland stellen we voor – mits het kabinet besluit tot gratis kinderopvang – om een pilot te starten met gratis kinderopvang voor driejarigen zodat op de eilanden ervaring kan worden opgedaan met (bijna) gratis kinderopvang.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Verkenning naar gratis	

	kinderopvang	
2	Advies aan stuurgroep over gratis kinderopvang	

Datum
6 april 2022

Onze referentie

7/7 KE

TER BESLISSING

Aan

Minister van SZW en Minister voor APP

nota

Proces wetsvoorstel KO BES - maatregelen
coalitieakkoord KO

Datum
31 mei 2022

Onze referentie

Uiterlijk bij
1 juni 2022

Bijlage(n)
0

Aanleiding

In reactie op het bestedingsplan KO heeft u, minister van SZW, aangegeven niet akkoord te zijn met gratis kinderopvang in Caribisch Nederland (CN) en dat u nog geen besluit heeft genomen over de verhoging van de inkomensafhankelijke kinderopvangvergoeding naar 95% in CN. U heeft aangegeven graag beter te willen worden meegenomen in dit dossier. Wij (de directie) betreuren dat u eerder niet goed bent meegenomen. Bij het aanbieden van de nota Wetsvoorstel KO BES -Gratis kinderopvang is niet expliciet aan u de vraag voorgelegd of u kunt instemmen met de vertaling van het coalitieakkoord in Europees Nederland naar Caribisch Nederland. Dat had wel op deze wijze moeten gebeuren.

Met deze nota nemen we u mee in de gang van zaken in dit dossier en hebben we uw bezwaren tegen gratis kinderopvang in CN meegenomen. Vervolgens informeren we u over het vervolgproces en vragen wij u een besluit te nemen ten aanzien van het verhogen van de inkomensafhankelijke kinderopvangtoeslag in CN.

Geadviseerd besluit

- We vragen uw akkoord op het doorvertalen van de coalitieakkoordmaatregel 'verhogen inkomensafhankelijke kinderopvangtoeslagvergoeding naar 95%' in CN. In lijn met uw reactie wordt kinderopvang in CN dan niet gratis. De openbare lichamen blijven - conform de huidige situatie en zoals opgenomen in het wetsvoorstel - de bevoegdheid behouden om voor ouders die het niet kunnen betalen de ouderbijdrage over te nemen.
- De 95% inkomensafhankelijke kinderopvangvergoeding in CN treedt gelijktijdig in werking met de verhoging naar 95% inkomensafhankelijke kinderopvangvergoeding in Europees Nederland.

Kernpunten

Stand van zaken (wetsvoorstel) KO BES

- Vanaf de zomer 2018 wordt door middel van het programma BES(t) 4 kids gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit en financiële toegankelijkheid van de kinderopvang in CN. Aanleiding voor het programma was de wens van het kabinet om ook in CN kinderopvang aan te bieden van voldoende kwaliteit.

aku

aku

- Het programma BES(t) 4 kids is een samenwerkingsverband van de openbare lichamen Bonaire, St. Eustatius en Saba en de departementen van SZW (kinderopvang), OCW (voor- en vroegschoolse educatie), VWS (jeugdbeleid en zorg(kinderen)) en BZK (stelselverantwoordelijk voor de bestuurlijke en financiële verhoudingen tussen het Rijk en de openbare lichamen).
- Uit recent onderzoek blijkt dat er groot draagvlak is voor het programma onder alle belanghebbenden (kinderopvangorganisaties, ouders). Kinderopvangorganisaties geven aan dat het BES(t) 4 Kids programma een grote stimulans is voor de professionalisering van kinderopvangorganisaties en het verbeteren van de kwaliteit en veiligheid. Veel kinderopvangorganisaties hebben gewerkt aan kwaliteitsverbetering door het geven van trainingen en professionaliseren van de medewerkers. Daarnaast is de kinderopvang door het programma betaalbaarder geworden voor ouders.¹
- Op Bonaire, St. Eustatius en Saba wonen ongeveer 3.400 kinderen in de leeftijd van 0-12 jaar. Van deze 3.400 kinderen maakt ongeveer 70% gebruik van de dagopvang en ongeveer de helft van de buitenschoolse opvang.
- Er zijn sinds de start van het programma belangrijke stappen gezet om de kwaliteit en de financiële toegankelijkheid te verbeteren. Van belang is dat de kwaliteitsslag die gemaakt is, wordt bestendigd en gecontinueerd.
- Om die reden, en omdat er geen wettelijke basis voor kinderopvang is, is in 2019 gestart met het wetsvoorstel Kinderopvang BES.
- Het opstellen van het wetsvoorstel is een interactief proces geweest waarbij de eilanden en de andere departementen intensief betrokken zijn geweest.
- Het wetsvoorstel is aangekondigd in brieven aan de TK in juni 2019 en april 2020.
- Het doel van het wetsvoorstel is het verbeteren van de kwaliteit en het verhogen van de financiële toegankelijkheid van de kinderopvang in CN. Met het wetsvoorstel leggen we de kwaliteitseisen integraal vast en regelen we duurzaam de financiering van het kinderopvangstelsel in Caribisch Nederland.
- Hiermee is kinderopvang een belangrijke pijler in de kabinetsbrede aanpak gericht op het verminderen van de kosten van levensonderhoud in CN. De maatregelen op het terrein van kinderopvang doen ertoe in het kader van het toewerken naar het realiseren van het ijkpunt sociaal minimum Caribisch Nederland en dat geldt ook voor de verhoging van de inkomensafhankelijke kinderopvangvergoeding.
- Het wetsvoorstel is in het najaar van 2021 ter advisering voorgelegd aan de Raad van State.
- In februari 2022 heeft de Raad van State zijn advies vastgesteld. De Raad van State heeft een aantal opmerkingen gemaakt en adviseert daarmee rekening te houden voordat het wetsvoorstel wordt ingediend (dictum b). De opmerkingen zien met name op de realiseerbaarheid en uitvoerbaarheid van de maatregelen.
- Naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt samen met de betrokken ministeries gewerkt aan het nader rapport.

Datum
31 mei 2022

Onze referentie

¹ Ecorys, "Evaluation and monitoring of the BES(t) 4 Kids program and the law Childcare for the Caribbean Netherlands", mei 2022

- Volgens de huidige planning treedt het wetsvoorstel in de loop van 2023 in werking, exclusief de regels ten aanzien van de financiering. Dat deel treedt in verband met de benodigde voorbereiding voor de uitvoering op zijn vroegst in januari 2024 in werking.

Datum
31 mei 2022

Onze referentie

Het coalitieakkoord en het wetsvoorstel

- Het is vast kabinetsbeleid om bij nieuwe wet- en regelgeving of aanpassing van bestaande wet- en regelgeving, én bij beleidsintensivering in Europees Nederland CN mee te laten lopen, rekening houdend met de omstandigheden binnen CN.² Dat gebeurt niet ingeval wordt beoordeeld dat daartoe geen aanleiding is ('comply or explain'). In dat geval moet worden gemotiveerd waarom CN niet wordt meegenomen.
- De staatsecretaris van BZK heeft onlangs het uitgangspunt van 'comply or explain' in een brief aan de Tweede Kamer bevestigd.³
- Tot op heden zien wij geen (inhoudelijke) redenen om de inkomensafhankelijke vergoeding van 95% niet van toepassing te verklaren voor CN, en daarom zijn wij ervan uitgegaan dat – in het kader van comply or explain – de maatregel ook op de eilanden wordt doorgevoerd.
- Naar aanleiding van het uitgangspunt 'comply or explain' hebben we gekeken wat de gevolgen van een inkomensafhankelijke kinderopvangvergoeding van 95% - zoals opgenomen in het coalitieakkoord - zouden zijn voor CN.
- Omdat op basis van deze inkomensafhankelijke bijdrage van 95% de ontvangsten (ouderbijdrages) fors minder zouden worden en amper meer zijn dan de uitvoeringskosten van de inning (€ 157.000) is onderzocht of gratis kinderopvang politiek haalbaar is. Gratis kinderopvang is ook een lang gekoesterde wens van de eilanden.
- Het resultaat van deze verkenning naar gratis kinderopvang is in een eerdere nota (6 april 2022) aan u voorgelegd.
- U heeft aangegeven niet vooruit te willen lopen op het coalitieakkoord en geen gratis kinderopvang in CN te willen. We hebben naar uw bezwaren geluisterd ten aanzien van gratis kinderopvang.
- Naar aanleiding van uw bezwaren hebben we met M APP gesproken over gratis kinderopvang. M APP heeft, mede naar aanleiding van uw reactie, aangegeven dat zij ook geen gratis kinderopvang wil aanbieden in CN.
- Wel stelt ze voor om de inkomensafhankelijke kinderopvangvergoeding ook voor CN te verhogen, conform coalitieakkoord en in lijn met het uitgangspunt voor CN van 'comply or explain'.
- Daarnaast stelt M APP voor dat de openbare lichamen - conform de huidige situatie en zoals opgenomen in het wetsvoorstel - de bevoegdheid blijven behouden om voor ouders die het niet kunnen betalen de ouderbijdrage over te nemen. Voor die ouders is kinderopvang dan gratis.
- Voor deze inkomensafhankelijke vergoeding naar 95% is een reservering gemaakt in het bestedingsplan KO. Daarover bent u geïnformeerd.

² kst-35300-IV-11.pdf (officiële bekendmakingen.nl)

³ Kamerstukken 35925-IV, nr. 42

Vervolgproces

- We streven ernaar om het wetsvoorstel zo snel mogelijk in te dienen bij de Tweede Kamer (in de zomer/vlak na de zomer), maar dat hangt af van uw besluit over het doorvertalen van de inkomensonafhankelijke kinderopvangvergoeding.
- Om de kwaliteitsverbetering een verdere impuls te geven is het van belang dat de kwaliteitseisen die in het wetsvoorstel zijn opgenomen in werking treden. Uit bestandsopname naar de kwaliteit van de kinderopvang in CN van de Inspectie van het Onderwijs (nog niet openbaar) blijkt dat kinderopvangorganisaties goed op weg zijn, maar dat ze nog niet aan alle eisen uit het wetsvoorstel voldoen.
- Snelle inwerkingtreding is ook wenselijk omdat de Inspectie van het Onderwijs al begonnen is met het toezicht houden op de kwaliteit van de kinderopvang, maar een wettelijk basis daarvoor nu ontbreekt. Ook is er nu slechts een beperkte grondslag om te kunnen handhaven.
- De integrale verantwoordelijkheid voor CN ligt bij M APP. Vanwege uw verantwoordelijkheid voor het kinderopvangstelsel in Europees Nederland is het van belang dat u betrokken bent bij de beleidsmatige keuzes die voor CN worden gemaakt.

Datum
31 mei 2022

Onze referentie

Besluit

- We vragen uw akkoord om de inkomensonafhankelijke vergoeding van 95% ook op CN door te voeren. Naar ons inzicht zijn er geen inhoudelijke redenen om dit niet van toepassing te verklaren voor CN.
- Bovendien moet Caribisch Nederland nog van ver komen. In tegenstelling tot Europees Nederland is er nog geen (gerealiseerd) sociaal minimum en is de armoedeproblematiek groot (ca. 40 % van de huishoudens zit onder de bestaanszekerheidsgrens). Het eveneens van toepassing verklaren van de 95% vergoeding voor CN kan een betekenisvolle additionele bijdrage leveren om bestaanszekerheid van inwoners in CN te verbeteren, bovenop de maatregelen die het kabinet, waaronder SZW, neemt om in deze kabinetsperiode ook in CN een sociaal minimum te realiseren.
- De 95% inkomensonafhankelijk kinderopvangvergoeding in CN treedt pas in werking op het moment dat dit ook in Nederland gaat gelden.
- Als u kunt instemmen, passen we het wetsvoorstel aan en leggen we dit aan u en M APP voor alvorens het wetsvoorstel wordt ingediend bij TK. Het wetsvoorstel zal dan waarschijnlijk na de zomer worden ingediend.

Bijlage 1 Wetsvoorstel Kinderopvang BES

Het wetsvoorstel KO BES heeft tot doel het verbeteren van de kwaliteit en het verhogen van de financiële toegankelijkheid van de kinderopvang in Caribisch Nederland.

De inrichting van het stelsel is mede als gevolg van de Caribische context (taal, omvang eilanden, sociaaleconomische problematiek) en doelmatigheidsoverwegingen op onderdelen afwijkend ten opzichte van het stelsel in Europees Nederland.

Belangrijke verschillen met het huidige stelsel in Europees Nederland zijn:

- o Het kent geen arbeidseis.
- o Het is een integraal stelsel voor kinderopvang waarin alle kinderopvangorganisaties verplicht zijn de ontwikkeling van kinderen, ook op het gebied van taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele vaardigheden, te stimuleren. De dagopvang is daarbij verplicht om een programma voor voorschoolse educatie (ve) aan te bieden. Het stelsel maakt dus geen onderscheid tussen werkende en niet werkende ouders, kinderen met risico op een ontwikkelingsachterstand of niet etc. Ook de financiering zal vanuit één budget (begroting SZW) plaatsvinden en dus niet vanuit begroting SZW, OCW en gemeenten.
- o Aansluitend op het programma voor voorschoolse educatie worden basisscholen verplicht om in groep 1 en 2 een programma voor vroegschoolse educatie aan te bieden om de doorlopende ontwikkelingslijn te borgen. Scholen en kinderopvangorganisaties werken nauw samen bij de overgang van kinderopvang en school;
- o De eilanden krijgen de mogelijkheid om enkele specifieke onderdelen (o.a. taal, voeding) in een lokale verordening specifieke voorwaarden vast te leggen. Ook hebben ze de verantwoordelijkheid om de kinderopvangorganisaties te ondersteunen bij het realiseren van goede kinderopvang;
- o De bekostiging van de kinderopvang zal plaatsvinden op basis van directe financiering. Onderzoek vindt nog plaats naar de manier waarop maar het ligt voor de hand dat een genormeerde vergoeding per kind (o.a. afhankelijk van soort opvang) aan de organisaties zal worden verstrekt. Er is in het voorstel geen ruimte voor kinderopvangorganisaties om een afwijkende bijdrage aan ouders te vragen. Omdat er sprake is van beperkte of geen marktwerking op de eilanden zijn er in het wetsvoorstel

- aanvullende regels opgenomen om bijvoorbeeld de omgang met wachtlijsten om selectie tegen te gaan;
- In plaats van de lokale GGD is de Inspectie van het Onderwijs verantwoordelijk voor het toezicht en handhaving op de eilanden. De inspectie werkt daarbij nauw samen met lokale toezichthouders;
- Onder meer door het ontbreken van gespecialiseerde voorzieningen wordt voor kinderen met een speciale zorgbehoefte ruimte geboden om in de kinderopvang te worden opgevangen. Het is een stelsel van inclusieve kinderopvang (zogenoemde plus opvang). De kinderopvangorganisaties worden daarbij ondersteund door de Expertise centra zorg en onderwijs (EOZ) op de eilanden.

Datum
31 mei 2022

Onze referentie

Hoogte ouderbijdrage

- In het wetsvoorstel is oorspronkelijk een inkomensafhankelijke ouderbijdrage opgenomen. De ouderbijdrage kende in feite drie stappen:
 - Normale ouderbijdrage voor ouders met een inkomen boven een bepaalde grens;
 - Een gereduceerde bijdrage voor ouders met een laag inkomen;
 - Als een ouder het niet kan betalen en het in het belang van het kind is, kan het openbaar lichaam de ouderbijdrage voor de ouder betalen.

Opmerking SG: Jammer dat dit procesmatig niet goed is gegaan en ik vind het ook jammer qua uitkomst. De combinatie van overwegingen dat:

- de uitvoeringskosten hoger zijn dan de lasten van gratis kinderopvang tot 95 procent vergoeding;
- de armoede daar hoog is;
- het een interessante pilot biedt om te zien wat gratis kinderopvang betekent.

Dit maakt dat gratis kinderopvang op de BES een zinvol en doelmatig besluit kan zijn. Het huidige voorstel biedt wel een mooie oplossing gezien de politieke uitgangspunten.